

JOZEF PUŠKÁŠ

ZLODEJ DUŠÍ

ZLODEJ DUŠÍ

JOZEF PUŠKÁŠ

**ZLODEJ
DUŠÍ**

slovart

Rukopis vznikol s podporou Literárneho informačného centra.

Text © Jozef Puškáš 2017

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2017

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-2769-4

PRVÁ ČASŤ

(vnuknutie)

Kapitola I

1

Predtým si Filip myslel, že Záriečie je len na severe krajiny. Bolo ešte jedno, v blízkosti hlavného mesta. Obytné vežiaky a dva mrakodrapy oligarchov z T&J sa črtali na obzore ako predvoj, čo zastal pred pásom chráneného lužného lesa, popretkávaným riečnymi ramenami.

Ulica sa volala Pri mlyne. Dost' domov prestavali, na iných vymenili drevené okná za plastové, všetky však pochádzali z čias, keď ešte nebol na svete. Sivé kocky so zábradlím, zubiacim sa po celej dĺžke poschodia, alebo nízke domy natiahnuté ako štrúdla, so všelijakými zadnými prístavbami. Predzáhradky, okrasné stromy, psy, ktoré sa rozštekali, sotva sa priblížil k plotu.

Ulici chýbal chodník, kráčal po nerovnej krajnici pozdĺž nepárnych čísiel, až zastal pred jednou z poschodových kociek, ohodených brizolitom. Okrem dvoch statných smrekov clonil priedomie aj elektrický stĺp. K zvončeku na bráničke viedli skrútené drôtičky, stisol ho a čakal. Po dlhom čase sa pohli dvere, ale cez hradbu neostrihaných kríkov nikoho nevidel. Aj tak cítil, že na ňom utkvieva skúmový pohľad.

– Kto to k vám ide, Trimajová? – rozľahol sa odkiaľsi zboku, najskôr z vedľajšieho dvora, chraplavý mužský hlas.

Žena odpovedala polohlasne, s chvejivým spodným podtónom. – To bude môj prasynovec.

– Ani som nevedel, že takého máte! – zvolal muž.

K bráničke stále nikto neprichádzal.

– Dajte pozor, – volal muž, – viete, ako je to... Ohlásia sa... akože sú rodina... vypýtajú peniaze, alebo rovno ukradnú... a sú fuč.

Usúdil, že by mal zasiahnuť do toho čudného rozhovoru, ale v rýchlosti nevedel ako. Predtým, ako sa vybral na cestu, poslal list, v ktorom vysvetlil všetko dôležité.

Volám sa Filip Santus. To priezvisko, milá prateta, vám veľa napovie, lebo je to aj vaše priezvisko za slobodna. Donedávna som vôbec nevedel, že žijete, teraz už viem, a rád by som za vami prišiel, niekedy koncom tohto mesiaca. Iste sa čudujete, čo od vás chce taká vzdialená rodina. Chcel by som sa popýtať na svojho starého otca, vášho brata Imra. Jednak preto, lebo ma ako osoba zaujíma. Ale aj preto, lebo študujem na vysokej škole a píšem seminárnu prácu, ktorá sa volá História mojej rodiny. Po anglicky sa tomu hovorí oral history, rád by som si vaše rozprávanie nahral...

Pánty bráničky zaškripali, teraz videl chudú ženskú tvár a oči, čo ho sledovali: mali farbu vysušenej levandule a privesitné viečka. Stisol ruku, úzku, kostnatú, suchú ako papier. Hoci sa stará žena hrbila a trochu krívala, čulo ho viedla dnu do dvora. Za plotom na pravej strane zbadal suseda, rozkročeného ako na stráži. Bol to dlháň, hlava s rozviatymi vlasmi vytrčala nad drôteným pletivom.

– Šurda, sused... – zašomrala starena. – Zmyslel si, že ma musí strážiť...

Potom sa už ponorili do prítmnia, mladík v ňom spočiatku nerozoznal jediný predmet, dva razy zakopol. Hneď bolo jasné, že sa tu zo stien, z dlážky, z nábytku odlupuje čas predkov, otcov i praotcov, aký sa vyskytuje už len v podobných hranatých, ponurých a zatuchnutých domoch. A práve po toto Filip prišiel.

Prišiel si po rozprávanie, ale spočiatku len odpovedal na otázky. Má dvadsaťsedem rokov, ešte študuje. Nie, nemohol ísť za otcom, s mamou sa rozviedol, ešte keď bol malý. Veľmi jej ublížil. Vie, kde otec žije, aj čo robí, ale nestretávajú sa, nechce s ním mať nič spoločné. Preňho neexistuje. Nechtiac sa rozohňal a videl, ako starena smutne vešia hlavu. Takto to

u Santusovcov chodí odjakživa, povedala, nikto sa s nikým neznesie, hádajú sa alebo nenávidia. Ani sa nedá povedať, že by boli rodina, navzájom o sebe nič nevedia.

Potom ho poprosila, aby jej odniesol do pivnice pod schodmi vrece zemiakov.

Usadila ho v obývačke na poschodí, na stôl postavila čaj a sušienky a povedala, aby zložil zo skrine tie albumy, čo tam vidí. A tú hrubú zlatú knihu, Písmo sväté v obrazoch.

Nad každou zárubňou v dome visel kríž. Vedľa čajníka ležala na háčkovanom obruse modlitebná knižka, na stene oproti sa vynímal veľký obraz s biblickým motívom. V Biblii sa až tak nevyznal, uhádol, že ide o svätú rodinu na ceste: Mária, Jozef, malý Ježiško, oslík.

Rozprávala o sebe, nič veselé, po smrti muža je sama, dom priveľký, o záhrade ani nehovoriac, čoskoro odtiaľto odíde, nič si nezoberie, všetky tie haraburdy sú len príťaž. Odmlčala sa, stískala ruky, až jej zbeleli hánky. Vzala zo stolíka modlitebnú knižku, ale neotvorila ju, iba rýchlo ševelila tenkými perami. Potom dala modlitebník nazad a opýtala sa:

– Odkiaľ mám začať? O Imrovi sa hovorí ťažko.

– Rozprávajte od začiatku, – povedal Filip, položil pred seba diktafón a z puzdra vybral malú kameru. – Na čo si len spomeniete.

Začala pomaly, zadržavo, občas sa vracala alebo opravila. S malými prestávkami rozprávala vyše hodiny, len občas jej vstúpil do prúdu reči s otázkou. Keď dohovorila a zastavil nahrávanie, cítil, že všeličo ostalo nevy povedané a bude musieť prísť ešte raz, ak nie viackrát. Po dlhom tichu dodala:

– Keď umrel... nech mi Pánboh odpustí... bol to jeden z najšťastnejších dní v mojom živote. – Zdvihla šálku s čajom, ruka sa jej triasla. – Pýtala som sa farára, či to, čo cítim, je veľký hriech... Za všetko zlé, čo môj brat urobil, a nebolo toho málo, mu aj tak treba odpustiť.

– Prečo? – spýtal sa Filip.

Neodpovedala, len pokorne nachýlila hlavu.

– A ty by si mal odpustiť svojmu otcovi, Filip.

Teraz neodpovedal on.

2

Fotograf sa potkol a teleobjektív dlhý ako menšia bazuka ho udrhel do brucha. Nadvihol fototašku Adventura, remeň si vyhodil nazad na rameno a zahrešil.

– Kurva, a to som kedysi bodoval vo World Press Foto... Teraz naháňam feťákov! Toto sú naše skutočné ambície, vedúci?!

Vedúci bolo fotografovo dôverné oslovenie priateľa. Roman Santus aj on boli redaktormi denníka, ktorého povest' a obľubu vystihoval názov: *Škandál*, a vlastne sa mohol vzťahovať aj na plahočenie v neznámom teréne.

– Nevieš, kedy spravíš fotku svojho života, – povedal fotografovi bez skutočného presvedčenia.

Muž v neodmysliteľnej veste s vreckami sa uškrnul. Znechutene sa rozhladol. Diaľnica, hučiaca vzadu, odsúdila tento odľahlý kút bez napojenia na dopravnú tepnu na zabudnutie.

Santus špicou topánky pristúpil suché vlašajšie bodliaky prekážajúce v ceste a natiahol krk. Priamo pred nimi členili terén roztrúsené agáty a kroviny, husté aj bez lístia, ale trochu naľavo... Za plytkou priekopou, kde húštinu v lete obrastalo psie víno, sa črtal prehnutý hrebeň strechy s chýbajúcimi škridlami a fľakatý komín s plechovým nástavcom.

Fotograf dychčal a opäť sa babral so svojou výbavou. Santus drgol do muža laktom a ukázal ponad hradbu kríkov a zákrpkov, čo sa už začínali zelenáť.

– To je ono, – povedal.

Účastník World Press Foto prižmúril oči pred stúpajúcim slnkom.

– Fasa... komín má striešku, aby doň nepršalo, ale inak tam všetkým ští na hlavu... Ak sú naozaj tam. Ak ten tvoj zdroj neklamal a my sme sa sem nehнали zbytočne ako takí koki. ti.

Nestálo to za odpoveď. Podstatné bolo, že kým sa dostali do tejto prímestskej džungle, mal v hlave hotový titulok, ktorý sa už zajtra objaví na prvej strane: **HEREČKA ANNA SOLČANSKÁ (43) NAŠLA NEZVESTNÉHO SYNA**

V DROGOVOM BRLOHU! Článok a exkluzívne zábery vnútri čísla!

Vlastne, slovo *herečka* z titulku vypadne, v ich plátku sa nestávalo, že by boli na prvú stranu potrebné charakteristiky. Každý vie, kto je Solčanská, kto to nevie, nekupuje si *Škandál*.

Priblížili sa asi na dvadsať metrov, keď im skrížili cestu dve pohodnené skruže, ležiace jedna cez druhú a zapadnuté v hline. Fotograf preskúmal výhľad smerom k dverám v bočnej stene chajdy, visiacim na jednom pánte, i na druhú stranu, k málo použíwanej štrkovej ceste, po ktorej pred chvíľou prišli. Sadol si na betónovú hranu, bazuku zložil na kolená, fotoťažku spustil vedľa pravej nohy a spýtavo sa zahľadel na Santusa. Zrazu mu zaškŕkalo v bruchu.

– Nič som nejedol. Nič som nepil, – povedal.

Santus mlčal. Započúval sa, lebo v tichu k nim z domu doľahol zvuk. Sklo, plech, alebo možno suchý kašeľ. Nebolo sporu, že je niekto vnútri.

Zdvihol ruku a pozrel na hodinky.

3

– Áno, už vás vidím, – povedala, len čo zabočila ku kostolu a zbadala skupinku, postávajúcu pred stánkom s rozvešanými tričkami a pulóvrikmi.

Mladý muž s postavou basketbalistu odtiahol mobil od ucha a zakýval. Žena mala na sebe žltú mikinu s kapucňou a siahala mu ledva pod pazuchu. Jedno dieťa držala za ruku, druhé ležalo v trojkolieskovom kočíku. Vyzeralo to, že dievčatku, ktoré bolo staršie, len pred chvíľkou kúpili u Vietnamca celuloidový veterník. Nadšene pozorovalo, ako sa krúti vo vetre.

Vystúpila a so žiarivým úsmevom vystrela k manželom ruku.

– Santusová... Budem vás navigovať, je to ešte kúsok.

Hľadala očami ich auto, ale nablízku parkovala len dodávka toho Vietnamca s lacným tovarom.

Vysoký mladý muž mal odzbrojujúci modrý pohľad.

– Totiž... my sme tu autobusom.

Zdvihla obočie a prezrela si ich ešte raz, pozornejšie: mladá rodinka, on i ona asi vysokoškolsky vzdelaní, z malého bytu na sídlisku, pravdepodobne s hypotékou na krku a celkom bez peňazí... Rodinný výlet pod zámienkou obhliadky nehnuteľnosti, o ktorej snívajú.

Potlačila nechúť a priateľsky sa usmiala. Napokon, o hodinu má ďalších klientov, tentoraz vari ozajstných. Napokon, ktovie, vždy sa lepšie predáva v sezóne ako teraz, sotva na začiatku.

– Ešteže mám sedačku.

Ale aj tak to bolo nakoniec zložité, lebo kočík sa musel poskladať a vpratať do kufra a menšie dieťa, ako vysvitlo, iba sedemmesačné, držala matka v náručí na zadnom sedadle.

Počas jazdy chválila tradičný, rázovitý charakter dediny a prítazlivé okolie. Borovicový les, jazero, čistý vzduch. Opýtala sa basketbalistu, či je hubár. Povedal, že nie je. A rybár? Nebol ani rybár. Pozrel na ňu z boku tým modrým pohľadom, akoby sa ospravedlňoval. Poznamenal, že občas niečo postlíka z dreva. Konečne mohla povedať, že v niečom si tu príde na svoje. Treba opraviť plot.

Majiteľ chalupy, ktorá bola na predaj, stál na dvore, opretý o barlu, a fajčil. Bola tu už viackrát a ešte sa nestalo, že by si nechal ujsť príležitosť predávať spolu s chalupou aj rozprávanie o svojom živote.

Ospravedlnila sa a odišla nabok k doskovému plotu. Chcela zavolať ďalším dohodnutým zákazníkom, či by nemohli prísť skôr, ale keď siahala rukou do vrečka, mobil zavibroval.

Bol jasný deň, nevidela na displej, lebo sa od neho odrazilo slnko, no až tak veľmi na tom nezáležalo. Ohlásila sa, počúvala. Aj tento hovor, ako každý iný, sa začínal nevinne, menom volajúceho. Ale od tejto chvíle jej život, ich život, už nikdy nebol ako predtým.

4

Santus práve uvažoval, či fotograf už nie je na svoje remeslo príliš ťažkopádny, keď ten zdvihol hlavu od objektívu, ktorým sa zaoberal, a pozrel smerom k ceste, po ktorej prišli.

Možno bol ťažkopádny a zo starej školy, ale sluch mal lepší ako on. Blížilo sa auto, víriac za sebou kúdol prachu.

Vstal zo skruže, na ktorej sedel, a predviedol, že nemá lepší len sluch.

– Solčanská teraz jazdí na audi. Kto to len... – zmraštil čelo a po chvíľke dodal: – Televizáci. Z Alfý. Hm... Stavím sa, že o chvíľu je nás tu ako psov. Nevravel si, že máš exkluzívnu informáciu? To sa mi len zamarilo?

Zádrapčivo pozrel na Santusa, ale ten nemohol za nič, ani za to, že mu zadrnčal mobil a spustil úryvok naliehavej melódie Niny Simone: *Oh, Sinnerman where you gunna run to...*

Zastavil to biblické vzývanie, aby počul o čosi vyšší a rozochvenejší hlas svojej ženy, plný strachu a ťažko potláčanej hystérie. Po chvíli sa trochu prihrbil.

Obrátil sa k fotografovi chrbtom, položil Dane zopár spresňujúcich otázok a zase sa k tomu uhundranému chlapovi vrátil. Dýchal rýchlo, akoby prišiel zďaleka a vo veľkom zhone.

– Padám preč, – povedal.

Fotograf vytreštil oči a hodil rukou smerom k štrkovej ceste, kde sa z auta s farebným logom práve súkal von televízny štáb a zvedavo sa rozhliadal.

– Teraz, keď sa idú diať veci!?

Akoby na potvrdenie jeho slov sa v dialke zjavilo ešte jedno auto, červené.

– Solčanská, – povedal fotograf. – Ma nesar!

– Môjho syna odviezli zo škôlky do nemocnice, – povedal Santus. – Beriem si auto. Ty sa potom odvez s alfákmi. Veď si s nimi kamoš.

Fotograf zahrešil.

– A čo?! Tvoj syn nemá matku?

– Má. Asi šesťdesiat kilometrov ďaleko.

Kým sa dopotkýnal k autu a odštartoval, Solčanská vystúpila. V rozhalenej snehobielej blúzke, priliehavých džín-sach a bielych teniskách s oranžovými šnúrkami nevyzerala ako osudom skúšaná matka, ale ako tínedžerka. Možno jej

Santus krivdil, veď prišla hned. Bol s ňou jej priateľ, údajne o pätnásť rokov mladší, a teraz akoby ju chcel svalnatým chrbtom zakryť pred televíznym štábom. Horúčkovi-to sa dohadovali.

Na úzkej ceste obišiel audi po protilahlej, prudko sa zvažujúcej krajnici. Pohľady sa im stretli, ten Solčanskej bol vydesený a nechápavý: *Prečo odchádza?* Mechanicky kývol hlavou na pozdrav. Poznali sa z lepšej etapy Santusovej novinárskej kariéry, keď písal divadelné kritiky do mienkotvorného denníka. Nedávno, asi pred polrokom, bola veľmi zaskočená, že ho nezaujímajú jej divadelné ani filmové roly, ale nový priateľ a dospelievajúci, drogovovo závislý syn. Povedala mu, že priateľ je božský a syn čistý. Ako ľalia. Vedela zvoliť tón, plný podtextov: *Takto ste dopadli? Vy, kritik?!*

Mal pred sebou voľnú cestu, dupol na plyn.

Znovu zavolala Dana, predtým podľa všetkého zasypala Kristiánovu učiteľku neprijemnými otázkami a podozreniami: Čo to bol za cvik, pri ktorom Kristiánovi prišlo zle? Je tá *kolíska* niečo, čo deti v takomto veku cvičia bežne? Kde *konkrétne* sa Kristián povracal? Keď odpadol pri umývadle, neudrel si niekde hlavu? Ako ste ho zachytili? ... a tak ďalej, podľa Dany učiteľka odrážala všetky otázky ako pingpongové loptičky, tá škôlkárska krysa čosi zatajuje.

Potom sa začala zaoberať nemocnicou, do ktorej Kristiána previezli. Je to ten istý špitál, kde sa tak zle starali o neobehého otecka a nakoniec mu odmietli urobiť zákrok, ktorý by mu bol isto-iste predĺžil život! Bože!

Predčasná smrť Daninho otca profesora Briestenského bola rodinnou legendou, ktorej Dana a jej staršia sestra Lyda bezvýhradne verili. Vytesnili fakt, že starý Briestenský mal asi tucet diagnóz a koxartróza bola z nich najľahšia. Lekári mu nemohli kĺb vymeniť pre slabé srdce a celkový stav ciev, ale na zápal pľúc, ktorý mu hrozil, lebo mu nevymenili kĺb a už sa skoro nehýbal, nakoniec neumrel.

Santus si napravil headset, povedal, že špekulácie teraz nemajú zmysel. Dobýjal sa k nemu iný hovor, vopred vedel, že sa volajúcemu tak skoro nezvoze, nech by to bol ktokoľvek.

Mohol to byť Šaňo Kuchta, ten fotograf, ktorého nechal napospas udalostiam, ale napospas udalostiam boli vystavení aj oni dvaja s Danou, on tu v meste, ona kdesi na Záhorí, obaja drásaní strachom a bezmocnosťou.

Na rampe nad diaľnicou svietil trojuholník s výstrahou. *Kolóna!* No zbohom, možno by mal radšej odbočiť na iný most, ale práve v tej chvíli opäť upútala jeho pozornosť Dana. Vyratúvala lekárov, ktorých pozná – vôbec nepostrehol, ako sa k tomu dostala – dvoch či troch takých, ktorým dohodila byty a povedali jej, že sa na nich v prípade potreby môže obrátiť.

Podotkol, že pokiaľ vie, jeden je urológ, druhý psychiater, tretí chirurg a že také reči sa hovoria a hneď sa na ne zabudne. Nech počká, kým sa dozvedia, čo vlastne Kristiánovi je.

– Môže to byť niečo s hlavou, – povedala zrazu.

– Čože?! – vyhrkol.

Pripomenula, že ho predsa už dva týždne pobolieva hlava. Prebrala tú bolesť s lekárkou a tá v tom videla súvislosť s nádcou. Čelové dutiny a tak. Skrátka, nič vážne.

– Že o tom všetkom nič neviem, – povedal.

– Vieš. Hovorila som ti, ale nedával si pozor.

Pokarhala ho ako žiaka v škole.

– Vždy dávam pozor.

– Nedávaš. Bol si ponorený v tých trabloch v redakcii.

Na to dávaš pozor najviac.

– Dopekla!

– Nenadávaj.

– To nepatrilo tebe, – odvrkol. – Definitívne som tu stuhol. Nehýbem sa. Vpredu je nejaká havárka. Nakoniec budeš v nemocnici skôr ako ja.

Do ucha mu vnikol jej hlboký výdych.

– To predsa... nemôže byť tak dlho sám! Zavolám sestru.

– Lydu do toho neťahaj!

– Býva tam blízko.

– Už sme jej vďační až-až. Vďačnosť zatažuje.

– Čo?

– Vzdala sa dedičstva po otcovi. V tvoj prospech. Vďačnosť zaťažuje svedomie.

– Prosím ťa!

– Raz ma jej šľachetnosť rozdrví... Už to ide! Pohli sme sa. Končím.

Santus zrušil hovor so svojou ženou a zísal cez sklo pred seba. O poldruha metra ďalej stál skriňový Mercedes a krížom cez celú korbu sa ťahal reklamný slogan nejakej špediérскеj spoločnosti: SILA. BUDEŠ JU POTREBOVAŤ. NÁJDEŠ JU U NÁS. Ani nákladiak ani Santusovo malé suzuki sa pritom nepohli z miesta ani o meter.

5

Nemocnica bola zvonku sivý kolos a zvnútra skľučujúci labyrint, v ktorom by sa sami stratili. Z oddelenia, kde to páchlo chemikáliami, do druhého, kde to razilo spáleninou, išli husím pochodom: vpredu mladý lekár, ktorý povedal, že ich povedie skratkou, za ním Santus so synom v náručí a vzhadu Dana s Kristiánovou modrou vetrovkou, pod ktorou sa jej potila ruka. Kristián objímal otca, ustato si opieral bradu o jamku pod jeho krkom a kontroloval matku, či nezaostáva.

Myslela si, že je veľmi pekný, kým raz ktosi nepovedal, že má priveľkú hlavu. Potom na to zabudla a ďalej si užívala pýchu matky, ktorej dieťa vyvoláva spontánne reakcie. Ideálny detský typ: plavovlasý, modrooký, útlý.

Teraz vyzeral, akoby mu po tvári prešli špinavou špongiou. Nepovedali im priamo, že má v tej svojej *priveľkej* hlave čosi navyše, použili slovo *nález*, ale to stačilo. Dovtipili sa. Nádor.

– Nechcem tu zostať! – povedal.

Dana uhla pohľadom k stene. Ľavé detské oko, ešte dnes ráno žiarivé a veľké, kamsi zabiehalo, štrbina, za ktorou poľetovala splašená zornička, bola oproti pravej sotva polovičná. Mala pocit, že nič desivejšie ešte nevidela.

Bolo vidieť, že je na smrť unavený, ale bystrosť ho neopúšťala. Zmenil taktiku:

– Sľúb mi, že tu neostanem! Už ma nič nebolí.

- Pretože ti dali liek, – povedala Dana. – Trochu si pospiš.
- Nie. Nikdy nespím, – povedal.

Vošli do izby, kde bola hneď za dverami detská postieľka s ohrádkou, polica na hračky, veselý obrázok a oproti veľký delený oblok, za ktorým sa už usádzala tma a blikali svetielka.

- Ja som už veľký. Spávam na normálnej posteli.

Slová sa mu sťažka odlepovali od jazyka.

V druhom kúte izby sa nehučne pohybovala zdravotná sestra, podišla dopredu k Santusovi a mlčky čakala, hľadiac na tenké detské ruky, ovinuté okolo mužského krku. Dane chvíľu trvalo, kým si všimla, že drží v ruke sprané detské nemocničné pyžamo.

- Prinesiem mu z domu, – povedala.

- Je veľa hodín, – podotkla sestra.

Zaváhala a vystrela k sestre ruku.

- Tak ho oblečiem sama.

Santus odovzdal chlapca a cúvol nazad k dverám, kde stál s rukou na kľučke mladý lekár.

- Takže... ráno? – opýtal sa, keď predtým nasucho prelgol.

- Hneď ráno, – prikývol lekár.

- Chceli by sme vedieť, kto ho bude operovať.

- Pravdepodobne primár, – povedal lekár stále s rovnakým melancholickým výrazom.

Santus sa chcel ešte ďalej pýtať, predovšetkým na lekárov názor na ten nález z vyšetrenia na tomografe, vlastne na čokoľvek, z čoho by vyčítal, že aj keď je situácia dramatická, v zásade ide o rutinu, ale zaskočil ho hlások za jeho chrbtom:

- Už viem. To je tá bledá nemocnica, kde ležal dedko. Však, mami?

Obrátil sa dozadu a zistil, že jeho žena sa zhrbila, zmera-vela s pyžamovým kabátikom v ruke, akoby jej niekto ušted-ril buchnáť.

- Prebehnú ešte nejaké konzultácie, – vpravil lekár, ktorý Kristiánovej poznámke nevenoval pozornosť, a z toho, ako zdvihol bradu, bolo vidieť, že aj on očakáva ďalšie otázky a že na ne odpovie, aj keď diplomaticky nekonkrétne.

Santusovi sa ozval mobil, a keď pozrel, kto volá, mechanicky povedal lekárovi *prepáčte* a vyšiel na chodbu, hoci ešte pred sekundou by odprisahal, že niet človeka, s ktorým by v tejto situácii chcel telefonovať.

– Ste to vy, Roman?

Prsný ženský alt so spodným tónom exaltácie, pripravej zmeniť sa na vrúcnu radosť, smútok alebo bolesť, podľa okolností. Takto sa nehovorí, takto sa recituje, hrá. Solčanská.

Spýtala sa, či neruší, a bez čakania pokračovala. Ďakovala mu. Podľa nej bol jediný z celej tej novinárskej svorky, čo ju dnes prepadlo, ktorý morálne obstál. Nechcel sa sadisticky pozerieť na útrapy matky, na jej ľudské poníženie, a radšej odišiel. Veď hej, zajtra budú noviny plné jej osobnej tragédie, ale... Syn práve sľúbil, že pôjde do odvykacieho strediska, chcela by, aby práve on, Santus, urobil reportáž a ukázal ich vzťahy v pravom svetle. Kedysi tak dobre rozumel divadlu! Z celej tej zberby je asi jediný, kto nechce jej syna zabiť a ju zničiť, zadupať do zeme. Mohli by sa nejako exkluzívne dohodnúť?

Santus habkal nejakú zmätenú odpoveď a napokon sa priznal, že nie je schopný reagovať, lebo aj on práve prežíva rodnú drámu. Empaticky zmenila tón, spýtala sa, či by mohol naznačiť, o čo ide, a on – sám nevediac ako – za poldruha minúty vysypal úplne všetko.

Zrazu jej to došlo a na dve sekundy ostala ticho.

– Takže vy ste odišli preto. Kvôli svojmu malému synovi.

– Hej. Zajtra ste v škandále na prvej strane. Ako v ostatnej tlači.

– Vidíte, a takto sa ja v ľuďoch vždy sklamem, – vzdychla.

– Ste sviniar. Ako všetci ostatní.

Myslel si, že zloží, ale zrazu sa opýtala, kto bude Kristiána operovať, a keď uviedol primárovo meno, skočila mu do reči:

– Nie. Musí ho operovať doktor Sury. Ako neurochirurg je jednotka, lepšieho nezoženiete.

– Meno som počul, ale... ako ho zohnať?

– Je to môj dobrý priateľ. Zariadim to.

Nechýbalo veľa a bol by sa opýtal prečo. Prečo sa do toho vkladá, prečo chce čokoľvek zariadovať? Nedala mu čas, pokračovala s úplnou samozrejmou:

– Bude vás to niečo stáť.

– Prosím?

– Úžasný Sury je aj úžasne úplatný. Berie. Päťsto eur bude stačiť. Predsa v tejto situácii nebudete pozeráť na peniaze.

– Nebudeme, – povedal.

Povedala, že ide Surymu volať a že sa hneď ohlási, a zložila.

Urobil pár krokov a uvidel Kristiána, ako sedí v postielke v lotosovom sede a jednou rukou sa pridrža priečky. Neplakal. Zatvárali sa mu oči. Matka sa k nemu sklonila a pobožkala ho na líce. Santus urobil to isté, potom obaja spoločne vyšli na chodbu, obzreli sa, uvideli, ako sa z tej vzdialenosti zmenšil a ešte mu zamávali. Odmával s napoly zdvihnutou rukou. Sestra, ktorá ho prišla uložiť, im zatarasila výhľad. Mladý lekár zatvoril dvere izby.

– Zostanem tu s ním, – povedala Dana. – Prinesieš mi nejaké veci.

Santus prikývol.

– Chcela som nadštandard, aby sme mohli byť spolu, ale všetko je obsadené. Majú tu čosi ako izbu matiek, budem tam. V noci naňho dám pozor.

– Okej, – povedal Santus.

6

Najmenej rok predtým, ako Kristiána začala bolieť hlava, muselo sa v nej niečo diať, lebo v noci sa ustavične zobúdza. Hrdlo mal stiahnuté od strachu z príšerných snov, na ktoré sa nevedel rozpamätať. Ale všetci ho počuli kričať, a tak sa nakoniec rozhodlo, že môže spávať s dedkom Bristenským na jeho širokej posteli v garsónke hneď oproti bytu rodičov. Bolo to posledné leto starého pána.

Vedľa dedka Kristiánove noci zjasneli, ak sa to dá tak povedať. Stačilo, aby pod perinou šuchol nohou alebo slabo zastonal, a ľahký spánok starého učiteľa bol fuč. Sadol si, za chrbát si vopchal vankúš a rozhovoril sa, akoby sedel v triede